

Konceptuální modely

- **Funkční schéma** – výsledek funkční analýzy a návrhu),
  - ◆ Kdo bude používat aplikaci – kategorie uživatelů
  - ◆ pracovní postupy v organizaci, které mají být počítačově podporovány,
  - ◆ událost, která spouští počítačově podporovaný pracovní postup
- **Datové schéma** – výsledek datové analýzy a návrhu,
- **Integrita modelu s realitou**

Konceptuální datové modely

Při datové analýze:

- orientace na objekty (Entity) a vztahy mezi nimi
- ISA-hierarchie (podtyp jako specializace)
- Agregace (Entita je rozšířením jiné)

ER model

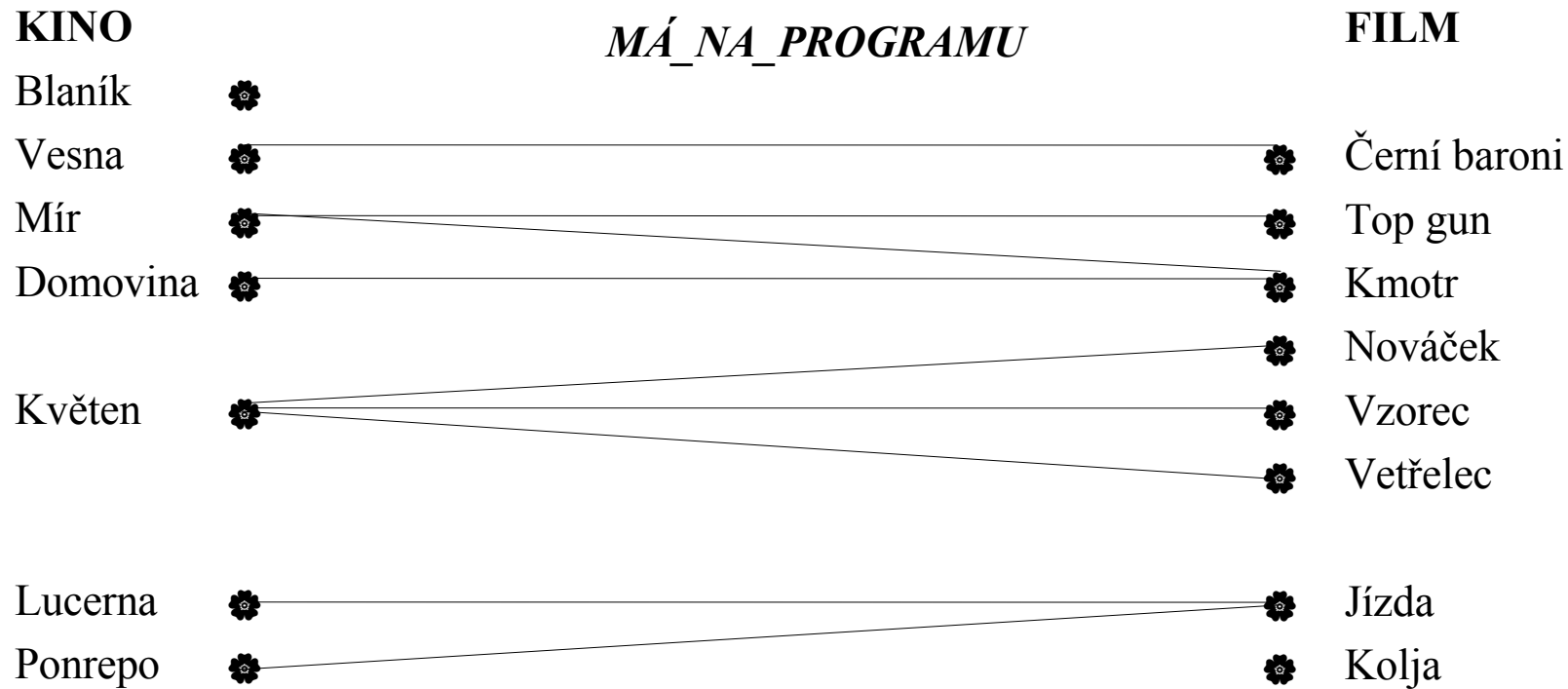
- Identifikace typů entit jako tříd objektů stejného typu
Např. **FILM, ZAKAZNIK, ZAMESTNANEC, KOPIE**
- Identifikace typů vztahů, do kterých entity jednotlivých typů mohou vstupovat
Např.
daný **ZÁKAZNÍK** (entita)
MÁ_PŮJČENU (vztah)
danou **KOPII** filmu (entita),
- Identifikace atributů popisujících blíže vlastnosti entit a vztahů

ER model

- příklady atributů
  - PŘÍJMENÍ(atribut) daného ZAMĚSTNANCE (entita),
  - RODNÉ_ČÍSLO (atribut) daného ZAMĚSTNANCE
  - DATUM (atribut), do kdy daný ZÁKAZNÍK (entita) MÁ_PŮJČENU (vztah) danou KOPII filmu (entita)
- příklady integritních omezení (IO)
  - doménou atributu VAHA je integer
  - Atribut VAHA musí mít jednu hodnotu
  - Atribut ROD_CIS je identifikátorem
  - atribut DO může mít jednu hodnotu
  - Atribut herec může mít mnoho hodnot

ER model

Diagram výskytů entit a vztahů

M:N

ER model

Diagram typů entit a vztahů

lineární zápis:

E: KINO

FILM

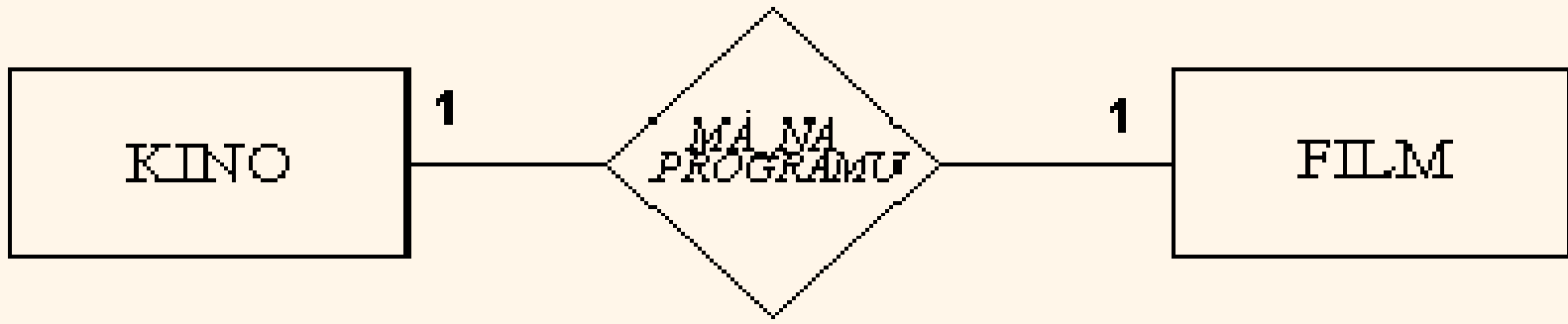
R: MÁ_NA_PROGRAMU(KINO, FILM)

grafický zápis:

ER model Násobnost účasti ve vztahu (Kardinalita) 1:1

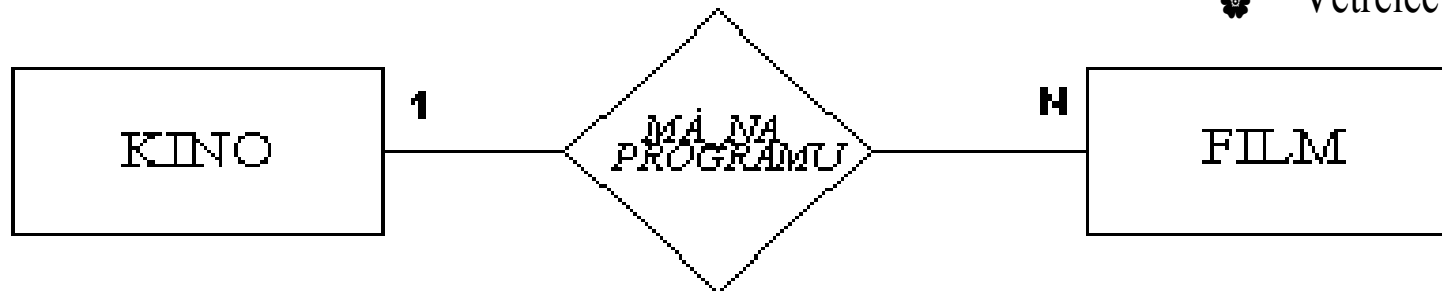
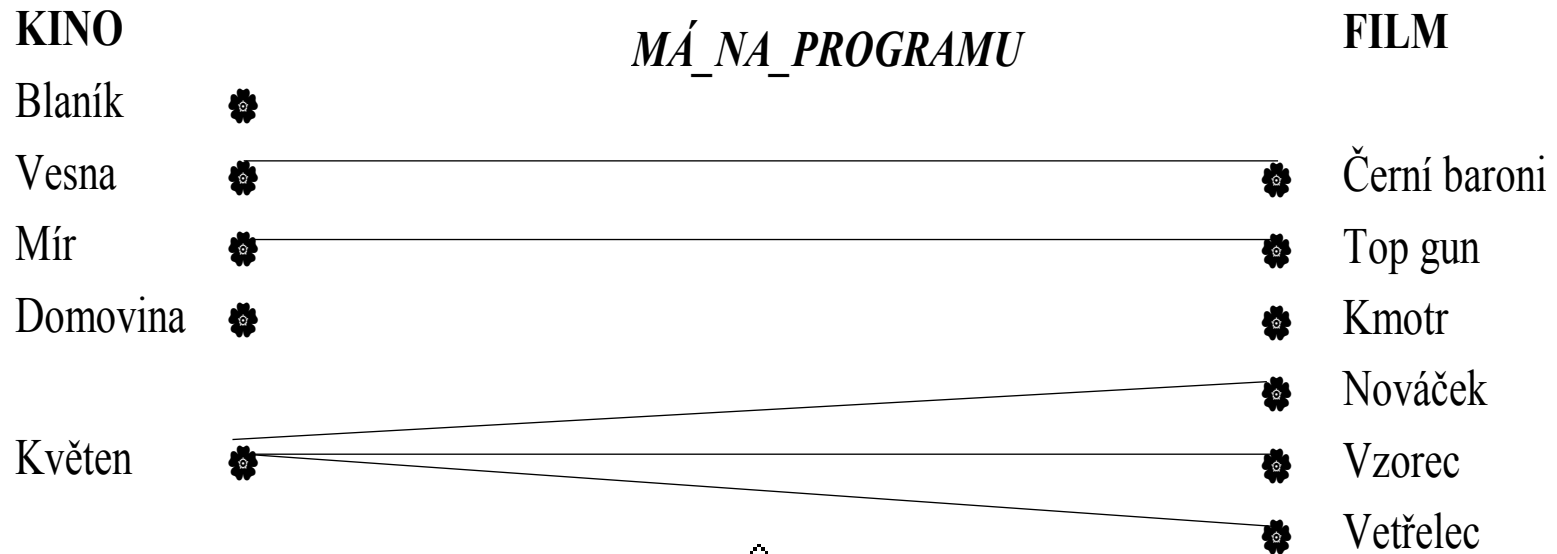
KINO		MÁ NA PROGRAMU		FILM
Blaník	⊗			
Vesna	⊗	—————	⊗	Černí baroni
Mír	⊗	—————	⊗	Top gun
Domovina	⊗	—————	⊗	Kmotr
			⊗	Nováček
Květen	⊗		⊗	Vzorec
			⊗	Vetřelec

Kino může jednou, Film může jednou

ER model

Kardinalita vztahu 1:N

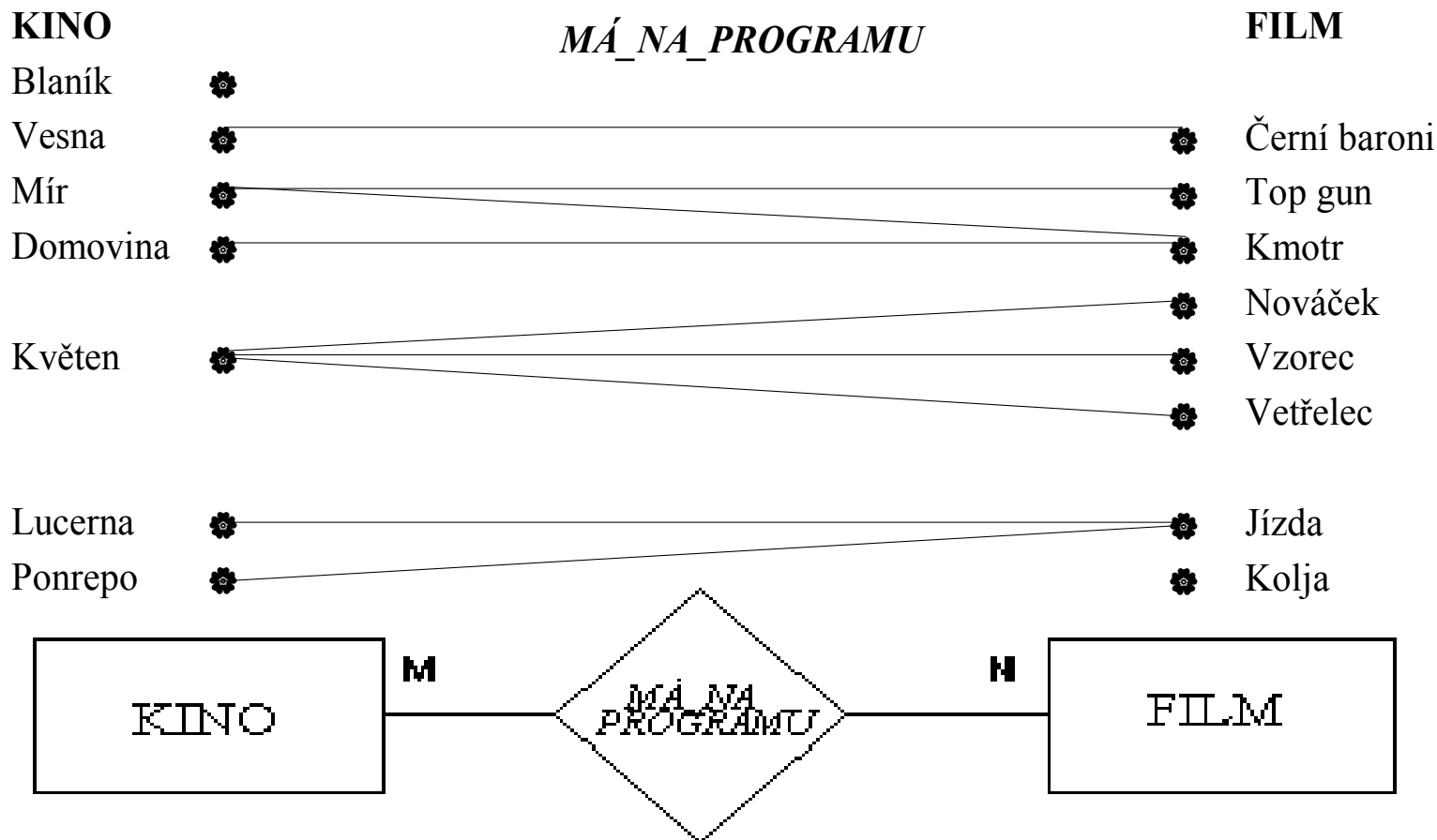

Kino může **mnohokrát**, Film může **jednou**

ER model

Kardinalita vztahu M:N

Kino může mnohokrát, Film může mnohokrát

ER model

role účastníka

Jiná jména rolí:

kino

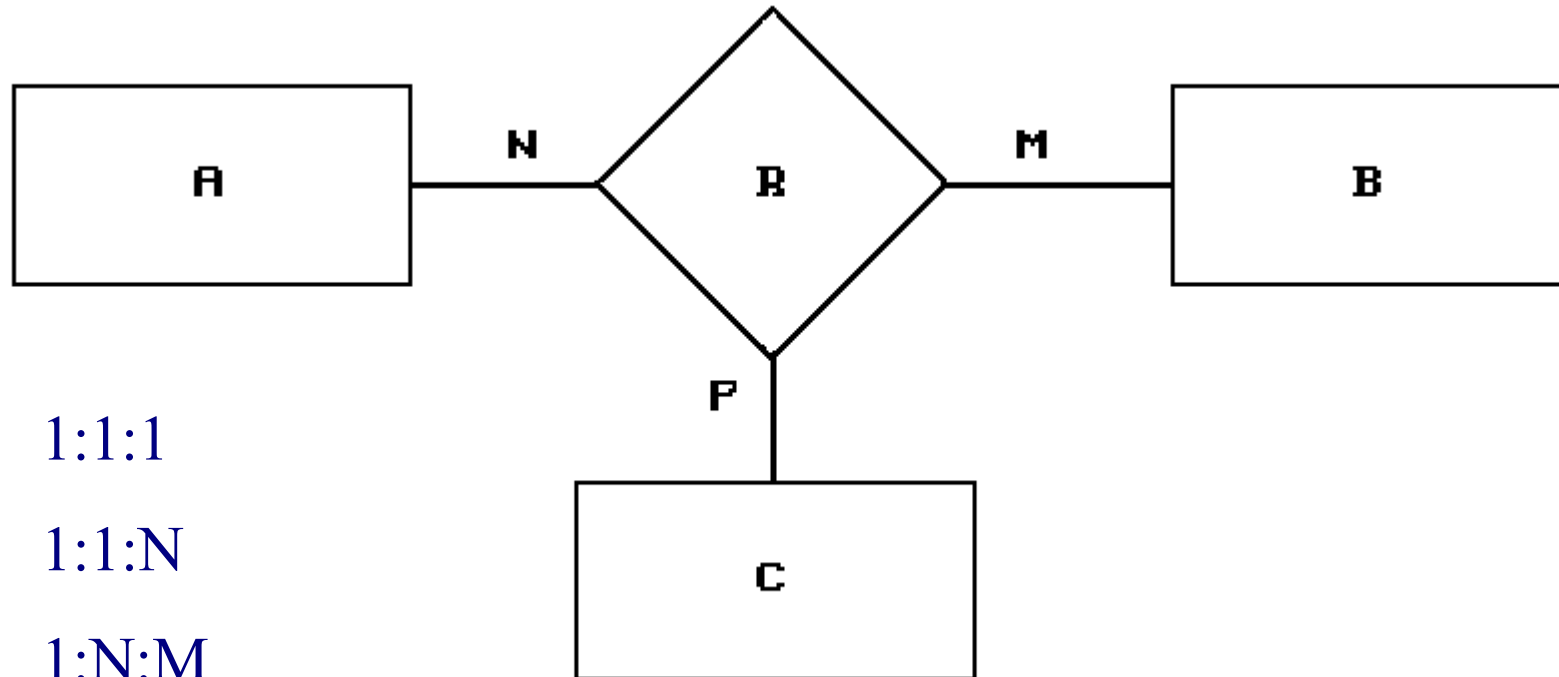
hrající

programova_polozka

hraný

ER model

Typ N-árního vztahu

1:1:1

1:1:N

1:N:M

M:N:P

ER model

*Povinnost účasti ve vztahu
(parcialita)*

povinná účast... všechny výskyty účastníka **musí** být
zapojeny do příslušného vztahu

nepovinná účast... jednotlivé výskyty členské entity
mohou být zapojeny do vztahu daného typu

*Evidované kino **musí** mít na programu alespoň jeden
film*

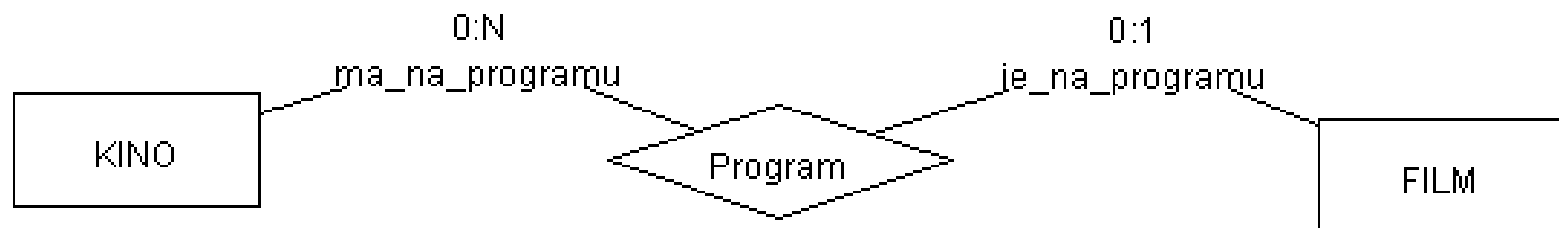
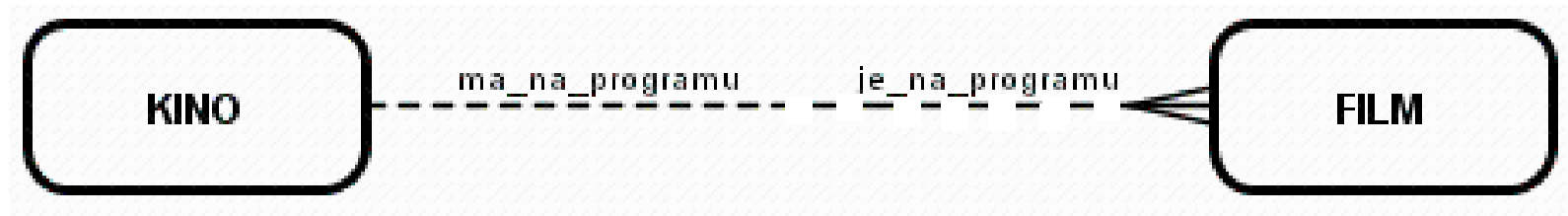
*Kino **může** být evidováno i bez programu*

ER model

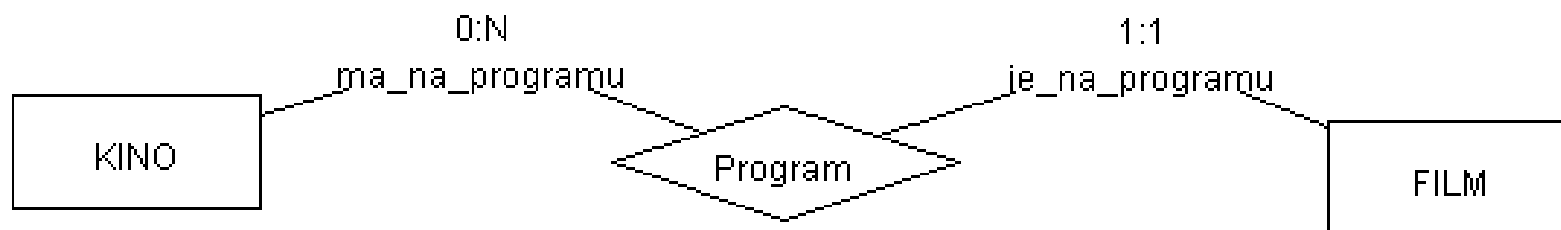
MinMax IO

MinMax IO	kardinalita	parcialita
E1:(1,1), E2:(1,1)	1:1	E1 musí, E2 musí
E1:(0,1), E2:(0,1)	1:1	E1 může, E2 může
E1:(0,n), E2:(1,1)	1:N	E1 může, E2 musí
E1:(0,n), E2:(0,1)	1:N	E1 může, E2 může
E1:(1,n), E2:(0,1)	1:N	E1 musí, E2 může
E1:(1,n), E2:(1,1)	1:N	E1 musí, E2 musí
E1:(0,n), E2:(0,m)	M:N	E1 může, E2 může

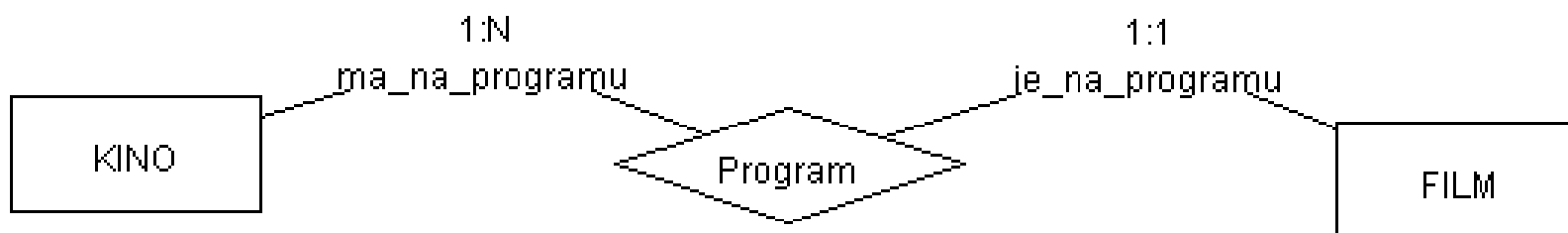
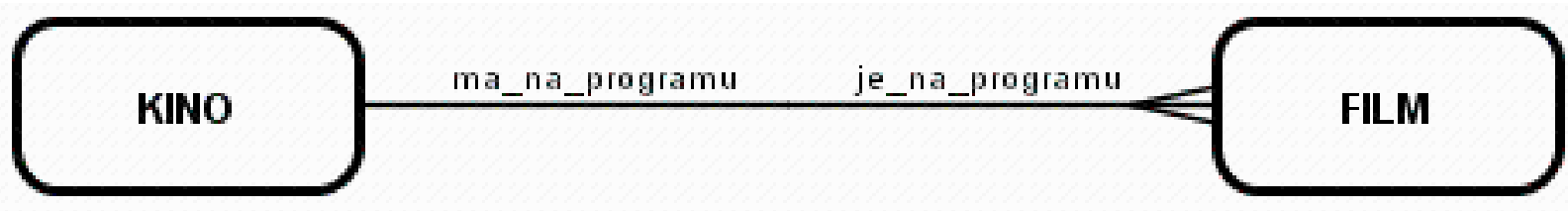
Kino může mnohokrát
Film může jednou

*Kino může mnohokrát
Film musí právě jednou*

Kino musí alespoň jednou
Film musí právě jednou

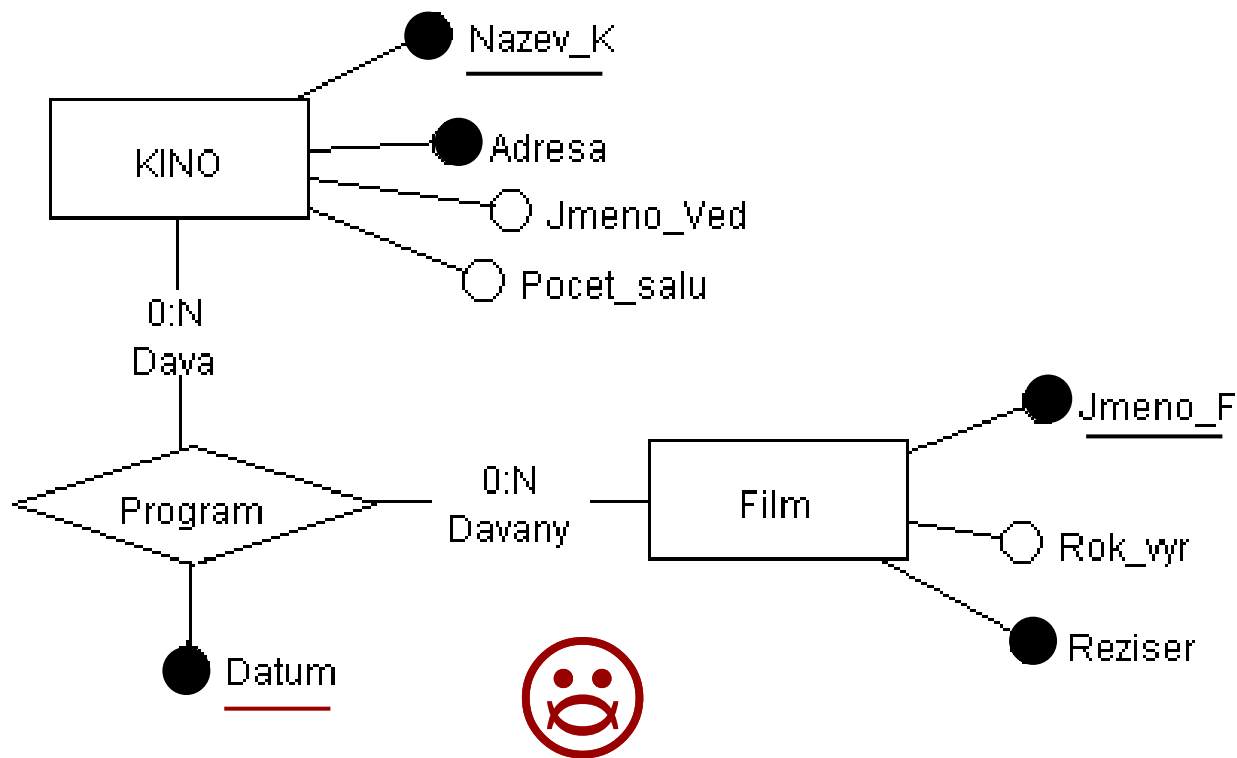

ERA model

atributy

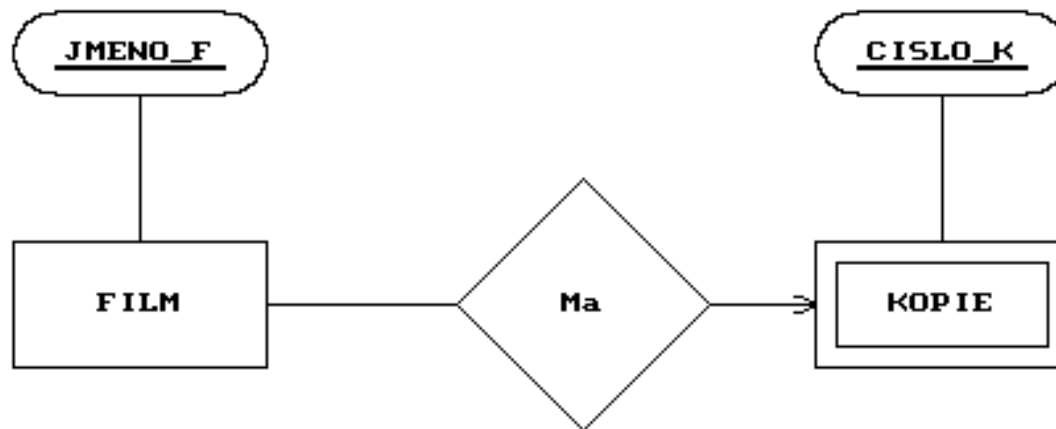
E: KINO(NÁZEV_K, ADRESA, JMENO_VED)
FILM(JMÉNO_F, JMENO_REZ, ROK_VYR)
R: MÁ_NA_PROGRAMU(KINO, FILM; DATUM)

ER model

Slabý entitní typ (identifikační závislost)

Notace 1

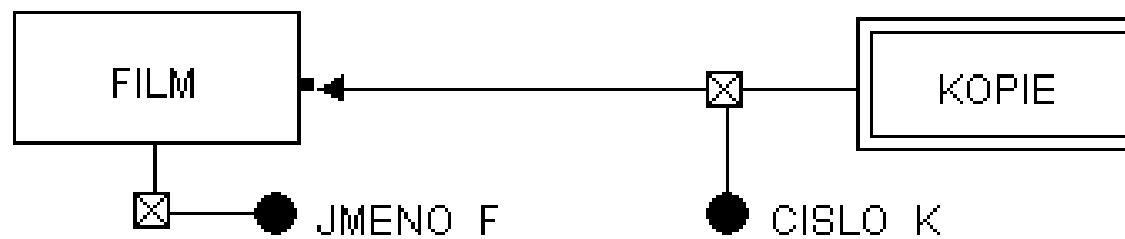

identifikační vztah

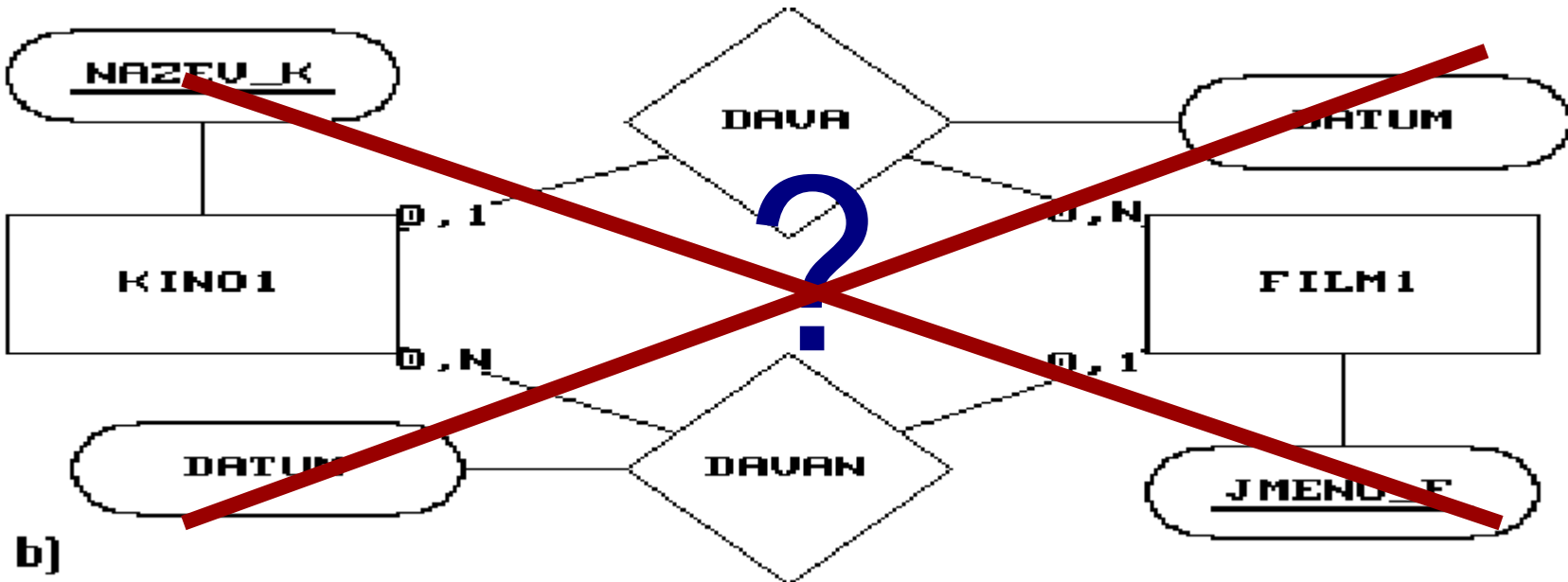
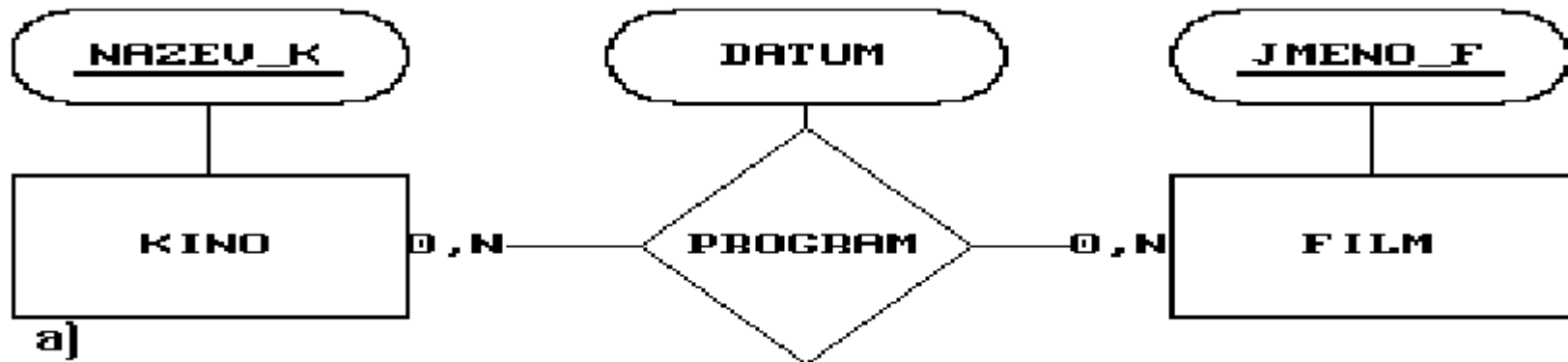
silný entitní typ

slabý entitní typ

Notace 2

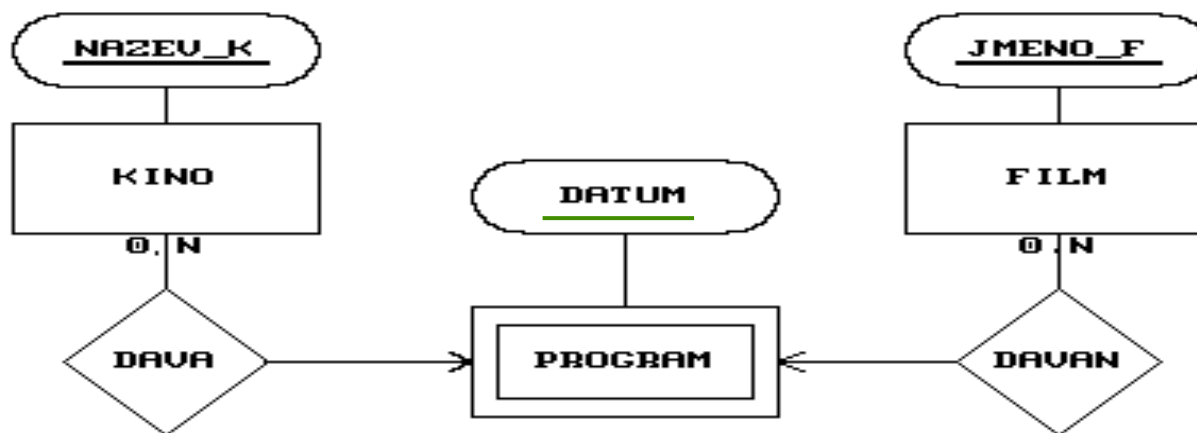
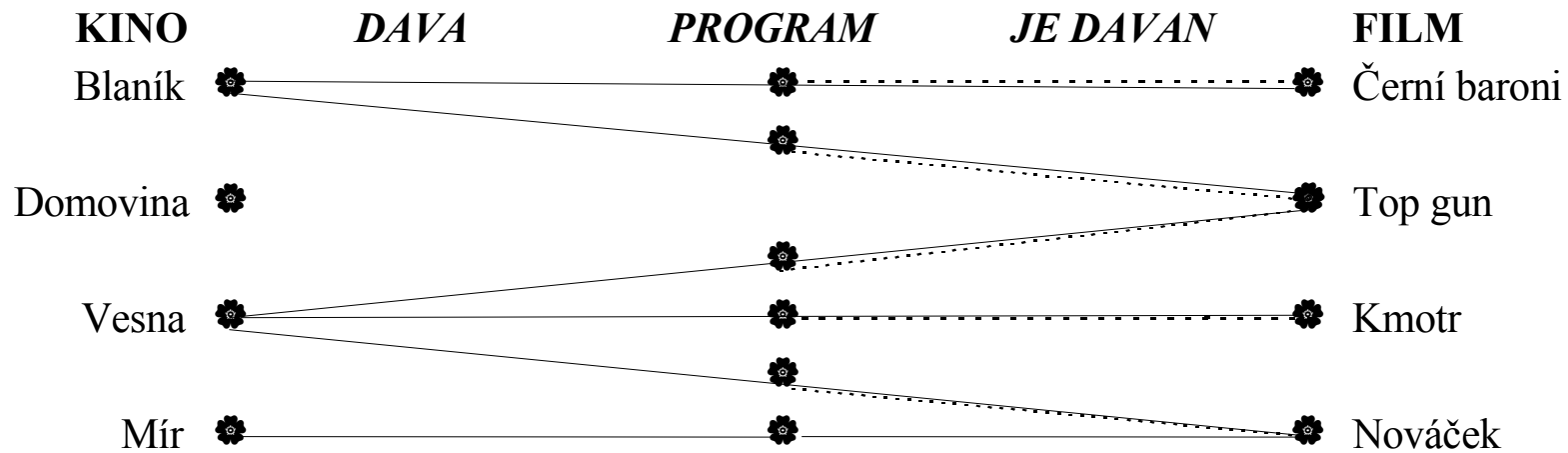

ER model Chybná dekompozice M:N vztahu

ER model

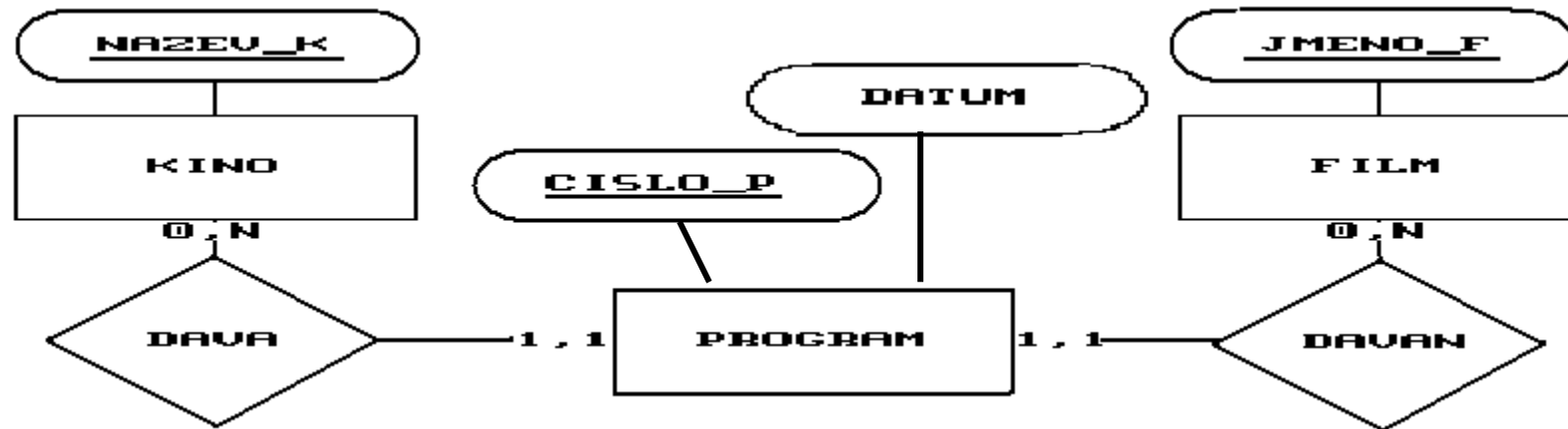
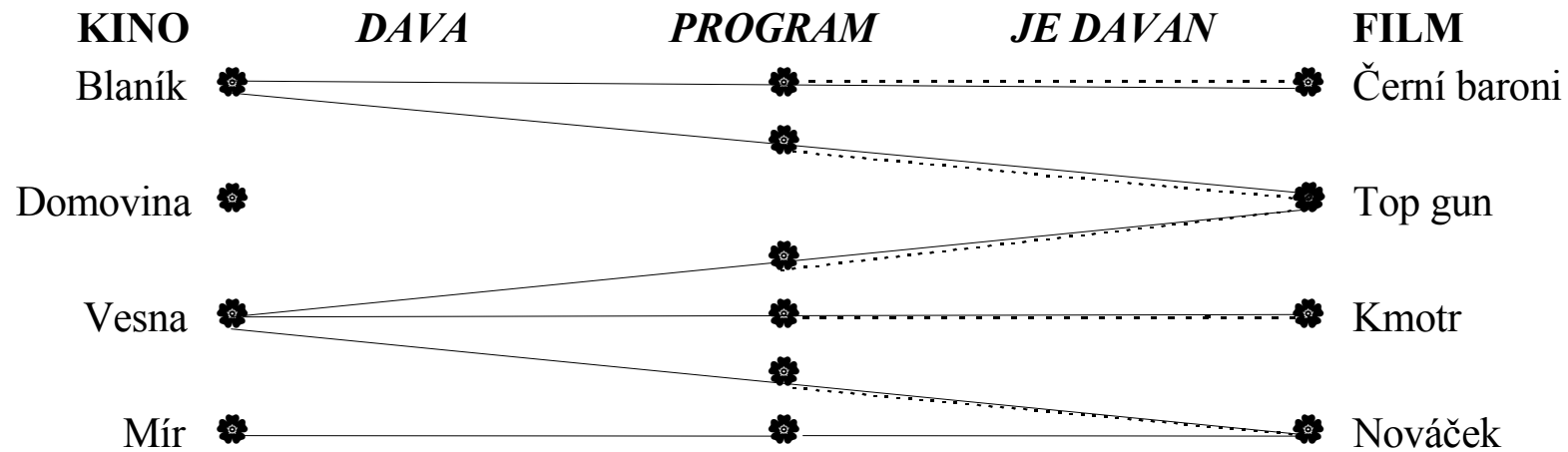
Správná dekompozice M:N vztahu

Průniková entita

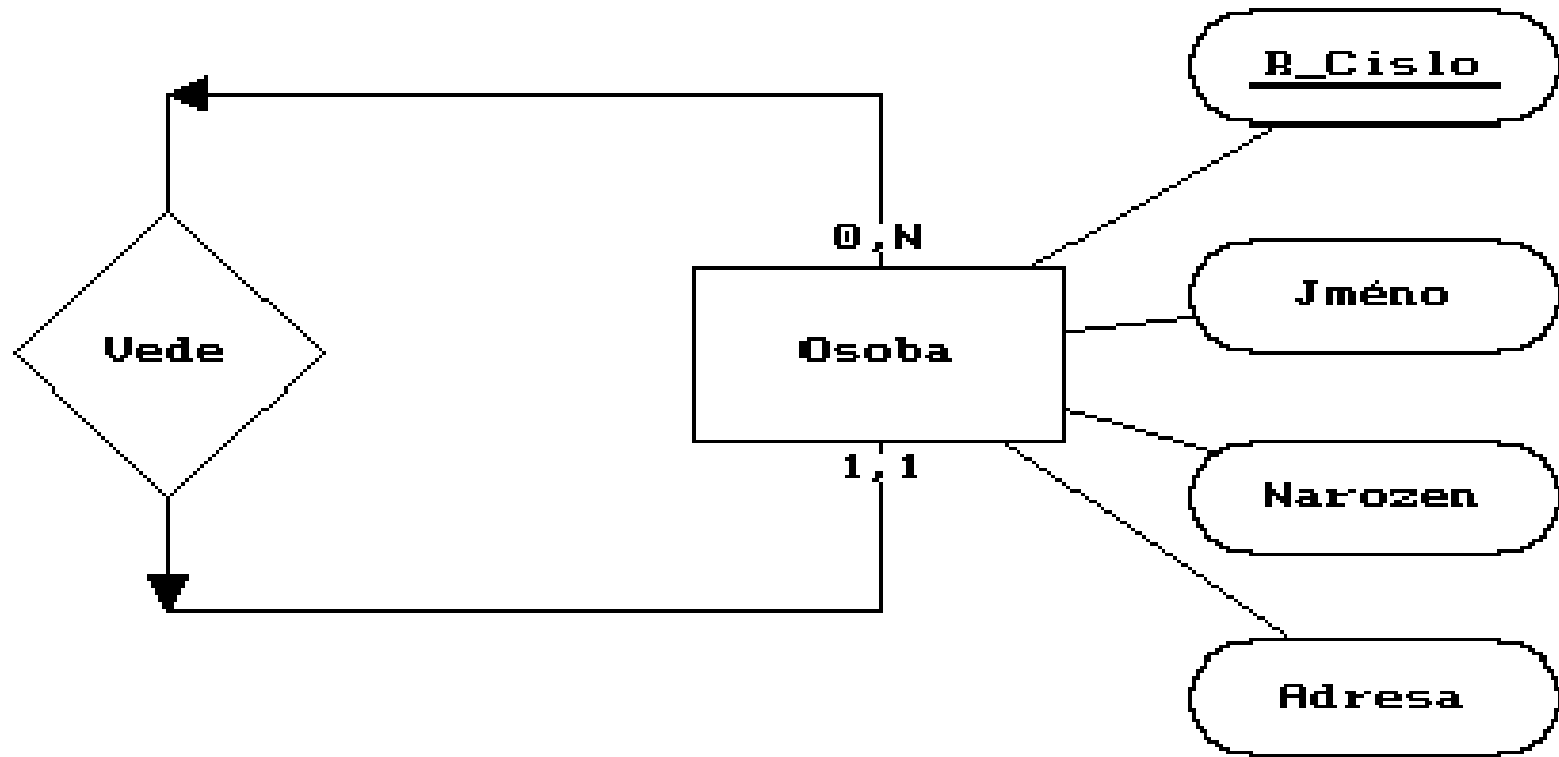
ER model

Méně věrná dekompozice M:N

ER model

Rekurzivní typ vztahu

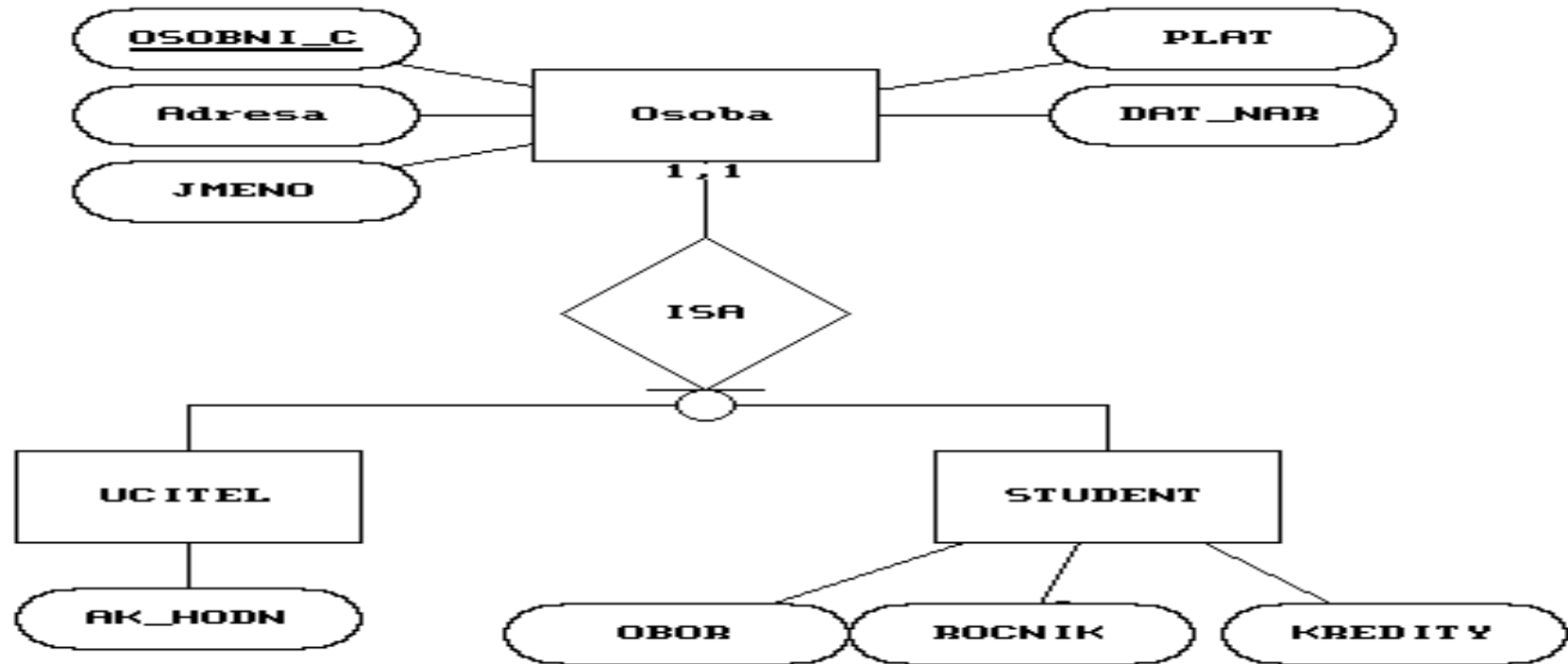

Daná OSOBA může vést mnoho OSOB

Daná OSOBA musí být vedena právě jednou OSOBOU

ER model

ISA hierarchie

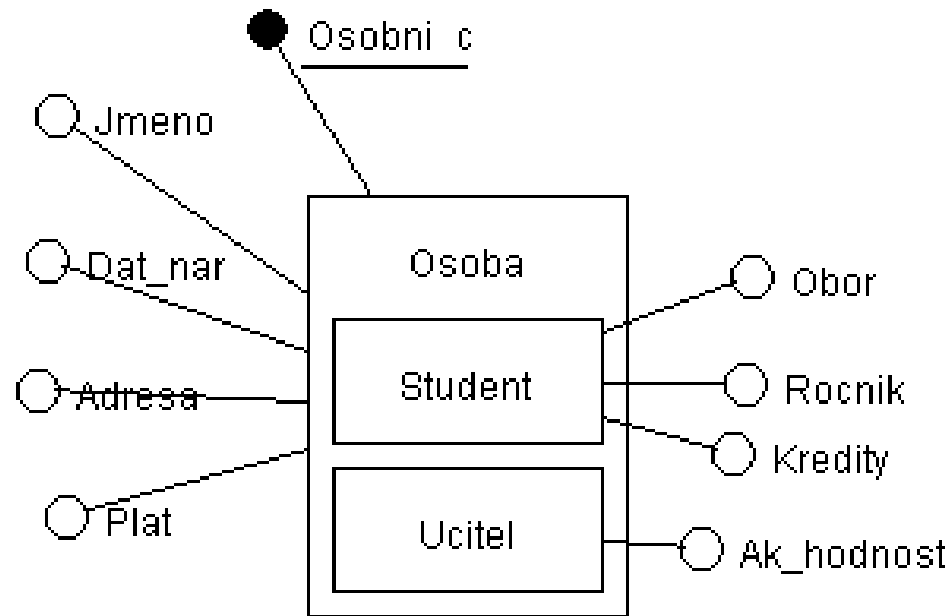
OSOBA (OSOBNI_C, JMENO, DAT_NAR, ...);

UCITEL(AK_HODN) **ISA** OSOBA;

STUDENT(OBOR, ROCNIK, KREDITY) **ISA** OSOBA;

ER model

ISA hierarchie, jiná grafická notace

OSOBA (OSOBNÍ_C, JMENO, DAT_NAR, ...);

UCITEL(AK_HODN) **ISA** OSOBA;

STUDENT(OBOR, ROCNIK, KREDITY) **ISA** OSOBA;

ER model

Sémantický relativismus

PACIENT(ROD_ČÍS, JMÉNO, ADR, VÁHA, VÝŠKA, POČET_LŮŽEK)

Popisuje přidaný atribut vlastnost entit typu PACIENT?

typy entit:

PACIENT(ROD_ČÍS, JMÉNO, ADR, VÁHA, VÝŠKA, POČET_LŮŽEK, PAVILON, ...)

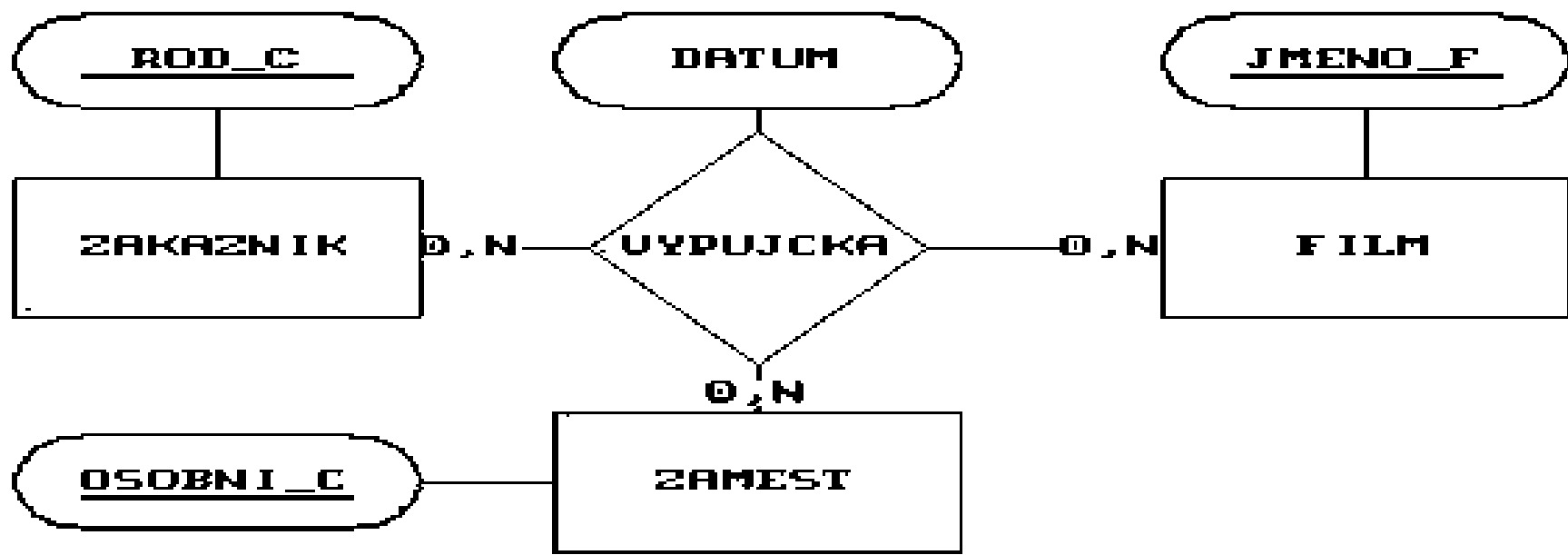
typy vztahů:

JE_UMÍSTĚN_NA(PACIENT: (1,1), POKOJ: (0,N))

Je tím ztracena informace na kolikalůžkovém pokoji pacient leží?

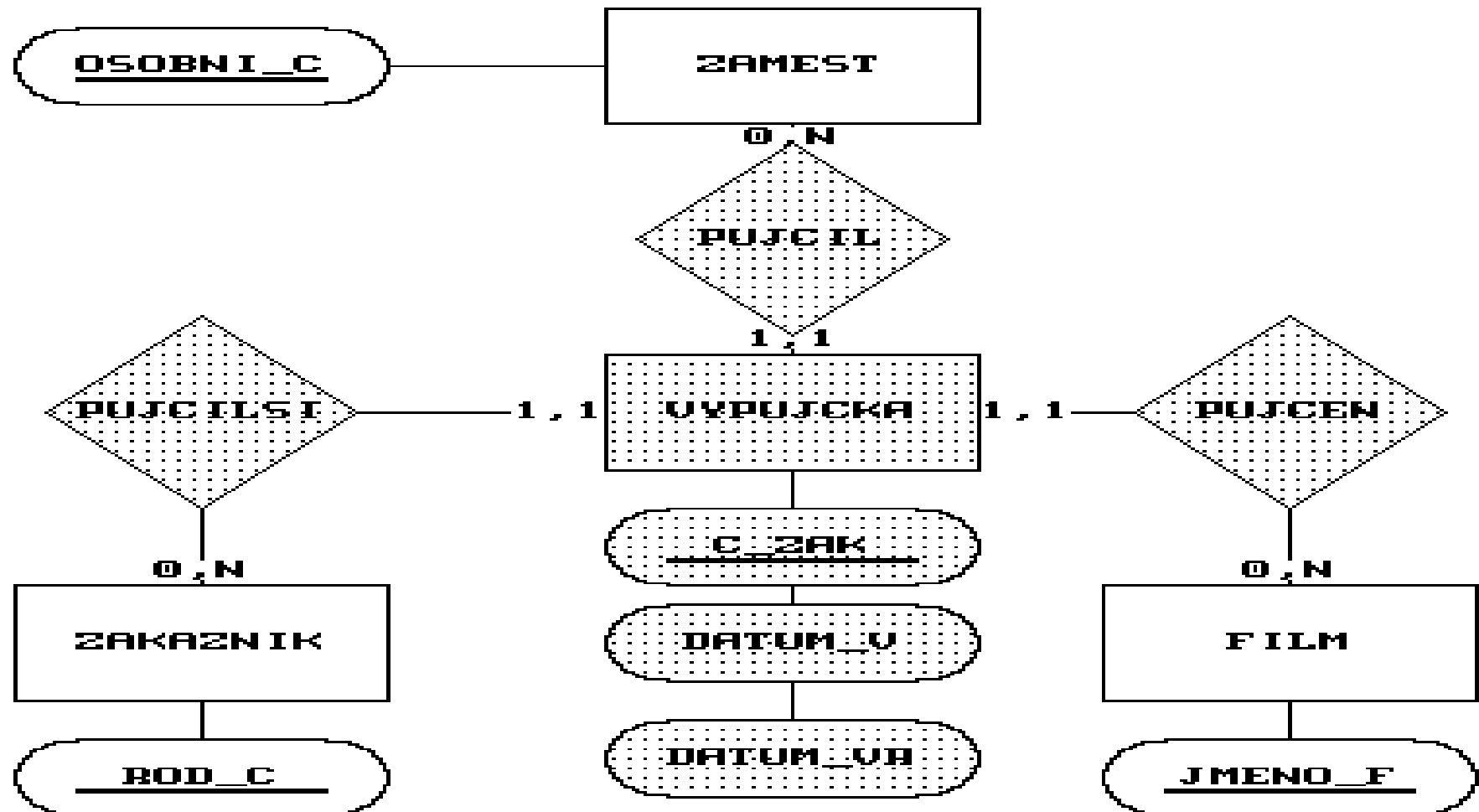
Příklad – návrh videopůjčovny 1/4

Půjčovna se rozhodla použít počítač pro evidenci výpůjček filmů. Eviduje se skutečnost, kterou lze jednou větou vyjádřit takto : ***Danému zákazníkovi je půjčen daný film daným zaměstnancem půjčovny.***

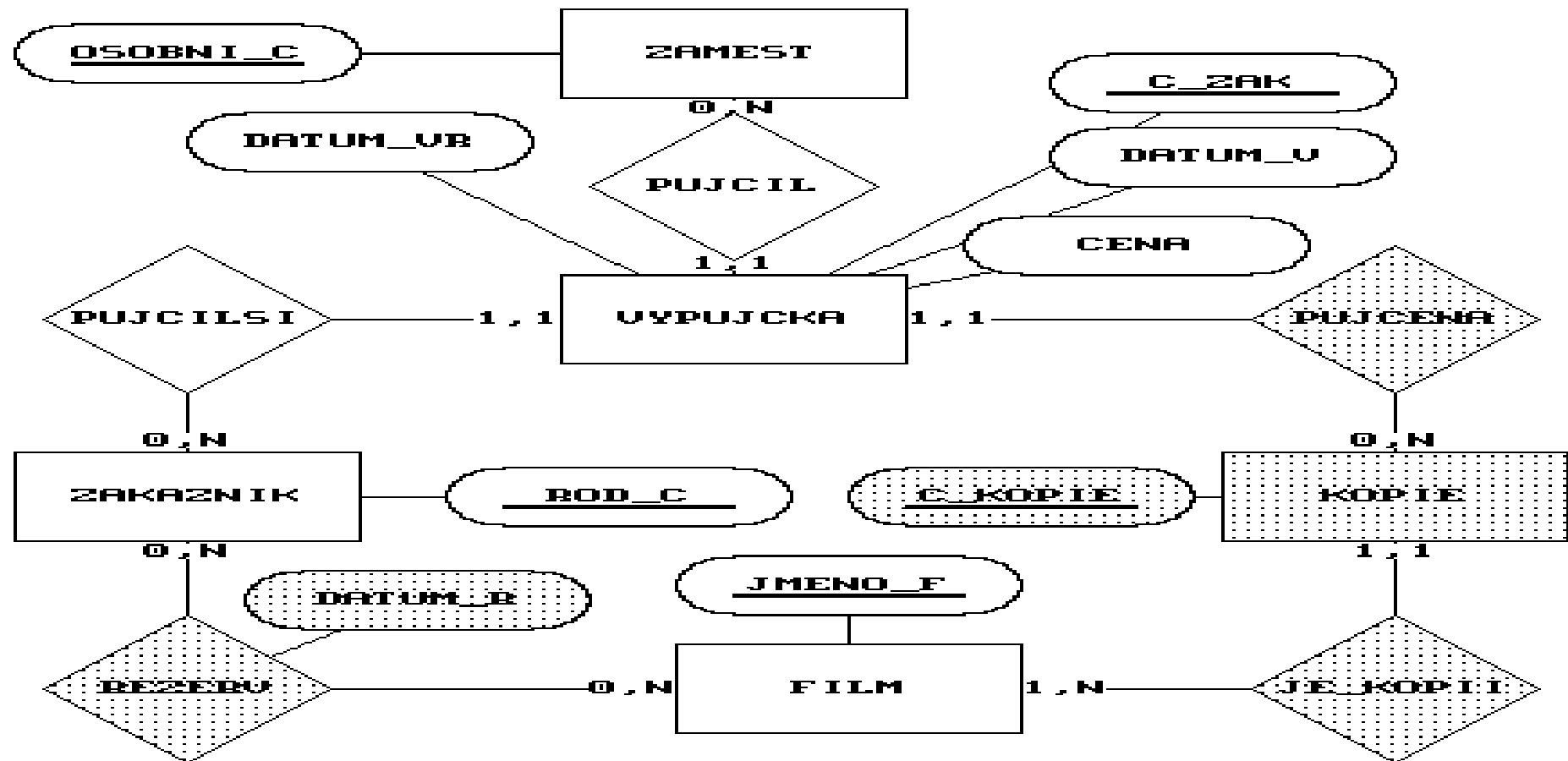
První nástřel.

Příklad – návrh videopůjčovny 2/4

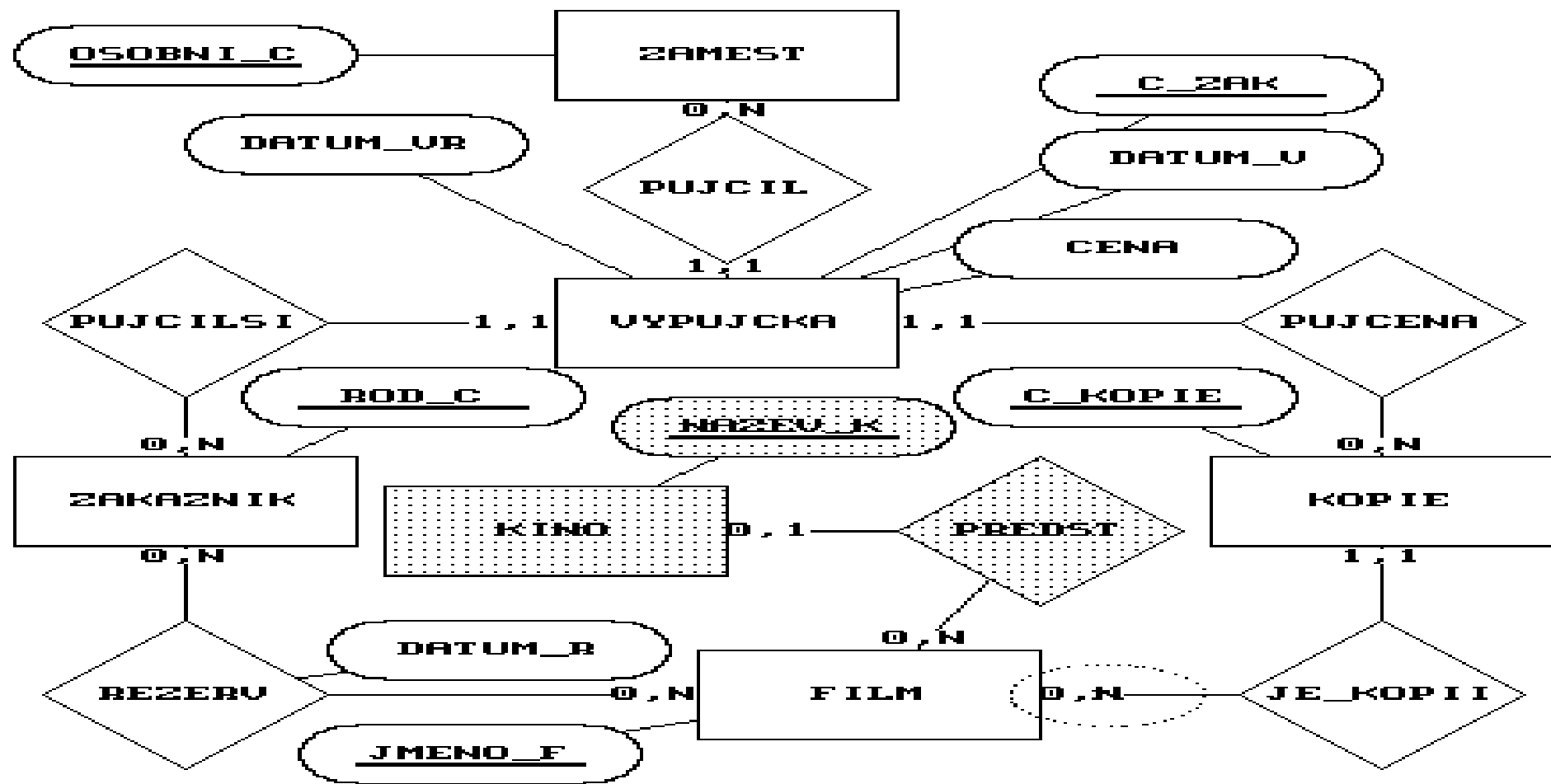
Dekompozice ternárního vztahu

Příklad – návrh videopůjčovny 3/4

Půjčují se kopie, rezervují se filmy.

Příklad – návrh videopůjčovny 4/4

Chceme evidovat také programy kin.
Film na programu kina pak nemusí mít kopii.

ER modelování – poznámky na závěr

- Notace mohou být různé.
- Při konceptuálním modelu se staráme hlavně o **popis reality**, ne o řešení v konkrétním systému.
- Používáme **vztahy mezi entitami, kardinalitu a parcialitu** nikoliv cizí klíče!
- Jakmile s v obrázku objeví **cizí klíče**, už se nejedná o konceptuální model, ale o **grafickou podobu modelu relačního!**